

Suomen kestävä
kehityksen toimikunta

Finlands kommission
för hållbar utveckling

Finnish National Commission
on Sustainable Development

MÖTESPROMEMORIA Mötet av kommissionen för hållbar utveckling

Den 11 september 2024 klockan 10.00–11.30 i auditoriet i Lilla parlamentet (Arkadiagatan 3)

Temana för mötet: Tillväxt som stärker hållbar ekonomi och aktuella frågor för kommissionen för hållbar utveckling

1. Mötet öppnas

Ordföranden för kommissionen, statsminister Petteri Orpo, öppnade mötet klockan 10 genom att välkomna medlemmarna i kommissionen, särskilt de nya medlemmarna i gruppen Nuorten Agenda2030, till mötet.

I sitt öppningsanförande höll ordföranden en lägesöversikt för beredning av statsrådets redogörelse om genomförandet av FN:s handlingsplan för hållbar utveckling, Agenda2030. Redogörelsen har beretts under ledning av statsrådets kansli, och den sammanfattar regeringens åtgärder för att genomföra målen för hållbar utveckling. Redogörelsen överlämnas till riksdagen inom de närmaste veckorna. Redogörelsen och de åtgärder som beskrivs i den bygger på regeringsprogrammet och regeringens andra relevanta strategier, som den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen och redogörelsen om internationella ekonomiska relationer och utvecklingsamarbete.

I fråga om huvudtemat för dagens möte underströk ordföranden i sitt öppningsanförande en hållbar ekonomi och en hållbar ekonomisk utveckling som resurs för de övriga dimensionerna av hållbar utveckling. Finland ska arbeta för att stärka en ekologisk och social hållbarhet. När det gäller hållbar ekonomi och hållbar ekonomisk tillväxt halkar vi dock efter, framför allt jämfört med de övriga EU-länderna och vår granne i väster, Sverige. Finlands skuld har ökat i oroväckande takt. Därför har regeringen vidtagit fast beslutna åtgärder för att minska skulden och göra ekonomin mer hållbar. Detta kräver ekonomiska reformer och satsningar på åtgärder som bidrar till tillväxten, men dessvärre även betydande besparingar. Regeringen gör bland annat stora satsningar på att öka forsknings- och innovationsfinansieringen till 4 procent av BNP, på investeringar som påskyndar en ren omställning och energiomställning och på att göra beviljandet av tillstånd till industriella projekt smidigare. Ordföranden underströk att hållbar ekonomi och hållbar tillväxt inte står i strid med de övriga dimensionerna av hållbar utveckling – genom hållbar tillväxt förbättras människors hälsa och miljöhälsan.

2. Tillväxt som stärker hållbar ekonomi

Harri Martikainen, chef för strategiavdelningen vid statsrådets kansli, inledde en temadiskussion på mötet. I sitt öppningsanförande betonade Martikainen betydelsen av sysselsättning i stabiliseringen av den offentliga ekonomin. Martikainen berättade att SRK bereder ett projekt som ska lägga fram konkreta förslag till lösning för att främja en hållbar tillväxt och för att förbättra verksamhetsbetingelserna för företag. Projektet genomförs i nära samarbete med relevanta intressenter. Målet med projektet är även att skapa positiv framtidstro hos människor och företag. En slutrapport om projektet blir färdig före regeringens ramförhandlingar våren 2025. Martikainen uppmanade alla mötesdeltagare att som stöd för projektet fundera på förslag till åtgärder för att bidra till en hållbar ekonomisk tillväxt.

De kommenterande anförandena lyfte fram att företagen uppfattar väl vilken betydelse hållbarhetsfrågor har för affärsverksamheten. Företag är hårt belastade till följd av reglering och rapportering, bland annat genom EU-lagstiftningen om samhällsansvar. Samtidigt ska företag tänka efter på vilket sätt hållbar ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling i verkligheten ska kunna främjas. Det ansågs att utmaningarna med ansvar och hållbarhet kunde lösas genom innovationer, satsningar på kunskap och färdigheter och utveckling av affärsmodeller, inte genom rapportering.

Å andra sidan betonades även betydelsen av prissättning av kol vid främjande av en ekologiskt hållbar utveckling samt vikten av statlig styrning och exempel med tanke på hållbarhetsomställning. För teknikföretag är investeringar i projekt som främjar ren omställning samt ökning i produktiviteten, inbegripet FoU-verksamhet, digitalisering och export, viktiga förutsättningar för tillväxt. Tekniken löser dock inte ensam utmaningarna med hållbar tillväxt, utan det behövs människor och satsningar på människor.

Det togs upp att statsrådets kansli utvärderar hållbarheten genom fem dimensioner: social hållbarhet, ekologisk hållbarhet, ekonomisk hållbarhet, mänsklig och kulturell hållbarhet, demokratisk hållbarhet och hållbar rättsstat. En hållbar ekonomi är relevant för de övriga hållbarhetsdimensionerna. En hållbar ekonomi stärker till exempel den sociala hållbarheten och säkerheten och investeringar i ren omställning i sin tur den ekologiska hållbarheten. I det arbete som inleds under ledning av SRK och som påskyndar den hållbara ekonomiska tillväxten är det viktigt att överväga handlingsmodeller som stärker flera hållbarhetsdimensioner samtidigt eller som minst ägnar uppmärksamhet åt att det inte ska uppstå några negativa konsekvenser för de övriga dimensionerna.

I hållbarhetspanelens publikation i juni föreslår panelen en dubbel strategi för hållbarhetsomställningen. Den ena är att stärka sysselsättning, företagsverksamhet och ekonomisk aktivitet som bidrar till hållbarheten för att miljöhälsan och människors hälsa ska öka. Samtidigt är det viktigt att upphöra med ohållbara handlingsmodeller genom att sörja för den sociala sammanhållningen och den kontrollerade förändringen.

Unga ansåg att företagande var viktigt. De önskade att unga i Finland i större omfattning skulle uppmanas att bli företagare och även att möjligheterna för unga att vara företagare skulle stödjas. För närvarande stöds förutsättningarna för unga att bli företagare, till exempel vid sidan av studierna, inte i tillräcklig mån – studerande kan till exempel inte få startpeng, även om startpengen kan vara avgörande för att inleda verksamhet. Dessutom är det viktigt att stödja och uppmuntra företag av alla storlekar, även små. Företagande bör betraktas som en verksamhetsform där det är möjligt att gå över till en hållbar värld.

Diskussionen tog upp behovet av att i det samhälleliga beslutsfattandet införa alternativa indikatorer till bruttonationalprodukten, som har fungerat som en traditionell indikator på ekonomisk tillväxt. Ren energi har stor betydelse för rena industriella investeringar och därigenom för en hållbar ekonomisk tillväxt. Nedläggning av stöd som är skadliga för miljön ansågs vara en viktig del av den dubbla strategin för hållbarhetsomställningen, som hållbarhetspanelen har rekommenderat. Rena investeringar kan påskyndas genom att skadliga stöd riktas på nytt. Man uppmuntrade till att överväga även detta som en del av ett projekt som ska inledas för att påskynda den hållbara tillväxten.

Finlands investeringsmiljö och attraktivitet bör stärkas. Det konstaterades att regeringen har bra pågående åtgärder för att göra det, bland annat åtgärder för att göra beviljandet av investeringstillstånd smidigare. Mobilisering av privat finansiering till att stärka den biologiska mångfalden bör främjas i allt större utsträckning. Dessutom bör metoder för att sätta igång finansieringen övervägas.

Man ställde en fråga om hur jämställdhet skulle främjas som en del av påskyndandet av den hållbara ekonomiska tillväxten – om projektet till exempel ska göra en bedömning av könkonsekvenser. Det konstaterades att en bedömning av könkonsekvenser och i övrigt en omfattande konsekvensbedömning är viktig i allt beredningsarbete. Dessutom betonade anförandena behovet av att på ett balanserat sätt granska och främja alla hållbarhetsdimensioner, även i regeringens arbete. Det konstaterades att precis så här gör man. Denna gång fokuserar kommissionens diskussioner enbart på just den ekonomiska aspekten, medan

fokus på det första mötet låg på social hållbarhet och mötet i november fokuserar på ekologisk hållbarhet. Det lyftes fram att undersökningar visar att FoU-investeringar främjar ren omställning och innovationer.

I anföranden konstaterades det att människors problem med den psykiska hälsan och andra välfärdsproblem orsakade stora förluster för ekonomin. Nedskärningarna i finansieringen av aktörer inom den tredje sektorn försämrar möjligheterna för organisationer att stödja människors välfärd. Det lyftes även fram att miljöhållbarheten och den hållbara användningen av naturresurser ställer gränser för ekonomin. Det är viktigt att göra en hållbar livsstil allt mer vanlig och att upphöra med överkonsumtionen – och på motsvarande sätt innebär inte en hållbar konsumtion att avstå från.

Samernas delaktighet ansågs vara en viktig del av den socialt hållbara utvecklingen, och ändringen av sametingslagen önskas bli antagen i god anda. Att genomföra omfattande industriella projekt i samernas hembygdsområde främjar inte alltid en hållbar utveckling och ekonomi, och i stället önskas fler satsningar på främjande av samernas företagande.

3. Aktuella frågor kring hållbar utveckling och kommissionens aktuella frågor

Eeva Furman, generalsekreterare för kommissionen, berättade om FN:s uppföljningsmöte om hållbar utveckling som ordnades i juli (*High-level Political Forum, HLPF*). På dessa årliga möten rapporterar FN:s medlemsländer om sitt arbete för att genomföra målen för hållbar utveckling. I år presenterade 36 länder sina rapporter. Mötets tematiska granskningar fokuserade på att utplåna fattigdomen, öka livsmedelstryggheten och påskynda klimatåtgärder samt på fred, demokrati, god förvaltning och mål som rör globalt samarbete och partnerskap. Finland deltog i mötet med en delegation av multiaktörer. Under ministerveckan leddes delegationen av Risto Artjoki, statsministerns statssekreterare. Dessutom ordnade Finland under mötet ett officiellt sidoevenemang som fokuserade på skolmat samt ett nätverksevenemang för unga kring fredsprocesser och ett mottagande med framtidstema. Det svåra internationella och politiska läget avspeglades på mötet som stora svårigheter att nå samförstånd om mötets sluthandling, en ministerdeklaration som handlade om att påskynda den hållbara utvecklingen.

Statssekreteraren berättade också om att Finland beredde sin tredje landrapport om genomförandet av målen för hållbar utveckling i syfte att presentera rapporten på mötet i juli 2025. Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo gör i samarbete med FN:s företagssamarbetsprogram, FN:s globala överenskommelse, en oberoende parallell utvärdering av Finlands arbete. Fingo bjuder in kommissionens organisationsmedlemmar till att delta i utvärderingen. I frågor om temat kan Fingo kontaktas direkt. Generalsekreteraren uppmuntrade kommissionens medlemmar även att delta i en verkstad som sekretariatet och Kommunförbundet har ordnat för städer och kommuner och som stöder beredningen av rapporten samt i [Virtuella verkstäder som ordnas som en del av Landsbygdsparlamentet 2024](#).

Kommissionens generalsekreterare och ordförande uppmuntrade kommissionens medlemmar att delta i kampanjen mot rasism på plattformen Åtagande2050.

4. Mötet avslutas

Ordföranden avslutade mötet klockan 11.25. Kommissionens nästa möte hålls onsdagen den 20 november 2024 klockan 10–11.30 i auditoriet i Lilla parlamentet. Temat för mötet är en ekologiskt hållbar utveckling.